

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ONBEŞİNCİ SÛRE-İ CELÎLE el-HİCR SÛRE-İ CELÎLESİ

Mekkî(; Mekke-i Mükerrreme döneminde inmiş)dir.
99 âyet-i kerîmedir. 24. ve 87. âyet-i kerîmelerin Medîne-i Münevvere'de nazil olduğu rivayet edilmiştir.

O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle!

1- Elif! Lâm! Râ! İşte sana! Bu (sûrede okuna)nlar o (mükemmel) **Kitab'ın ve pek açık** (hükümleri ihtiva etmekte) **olan** / (*hakkı-bâtılı, helâl ve haramı*) **iyice açıklayan** / büyük bir Kur'ân'ın âyetleridir.

2- O kâfir olmuş kimseler (ölüm anında ve kıyamet gününde Müslümanların iyi hâlini müşahede ettiklerinde, bir de günahları yüzünden cehenneme düşen Müslümanların bile neticede oradan çıkartıldığını gördüklerinde) **çoğu zaman** / (*dehşete kapılarak akıllarını kaybettiklerinden, ayık kalabildikleri*) **az kere** / **keşke kendileri** (dünyada) **Müslüman kimseler olsaydılar diye arzulayacaktır.**

3- (Habîbim!) Bırak onları, ye(yip iç)sinler, (dünya zevkleriyle) **iyice faydalansınlar ve** (uzun yaşayıp her isteklerine kavuşacaklarına dâir) **umut** (ve kuruntuları) **onları oyalasın!** (Yaptıkları hatayı) **pek yakında bilecekler!**

4- Biz (felâketlere maruz bıraktığımız memleketlerden) **hiçbir karyeyi helak etmemişizdir ki, ona âit** (cezanın ne zaman geleceği hakkında Levh-i Mahfuz'da kayıtlı olduğu) **bilinen** (ve ihmâli söz konusu olmayan) **bir yazı bulunmasın!**

5- (Helak edilen) hiçbir ümmet ecelin(den önce yok edilerek, mahvedilmesi için takdir edilen süre)yî **geçemez, onlar** (Bizim tarafımızdan ihmâle uğramayacakları için, belirli zamandan) **sonraya da kalamazlar.**

6- (Abdullah ibni Ümeyye, Nadr ibni Hâris ve Velîd ibni Muğîre gibi kâfirler, Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) ile alay etmek üzere) dediler ki: "Ey o Kur'ân kendisine indirilmiş bulunan kişi! (Böyle harikulade büyük bir işi iddiaya kalktığına göre) **gerçekten de sen elbette bir delisin!**

7- (Sadâkatine şahit olacak ve tebliğde seni destekleyecek) melekleri bize getirseydin ya! Eğer (davanda) **doğru kimselerden olduysan**(, bunu yaparsın)!"

8- (Onlar böyle uygunsuz bir talepte bulundularsa da) Biz melekleri ancak (gönderilmelerini gerektiren) **hak**(lı bir neden ve hikmetli bir gaye) **ile birlikte indiririz!**

Ama o (meleklerle açıkça karşılaştıkları halde imana gelmedikleri) **zaman onlar mühlet verilen kimseler olmazlar.**

9- Gerçekten de Biz, o (inkâr etmiş oldukları) **Kur'ân'ı Biz indirmişizdir! Şüphesiz ki Biz** (diğer kitaplarımız arasından) **sadece onu elbette** (tahrif ve değişikliklere uğratılmaktan) **muhafaza edicileriz!**

10- (Rasûlüm!) Andolsun ki; muhakkak Biz senden önce de, evvelkilerin birlik hâlinde olan toplumları içerisinde (kendilerini uyaracak nice rasûller) **göndermiştik.**

11- Ama (seni gönderdiğimiz toplumda olduğu gibi) **onlara herhangi bir rasûl gelmiyordu ki, mutlaka onunla alay etmekte bulunmuş olmasınlar.**

12- (Habîbim!) İşte sana! O (inkâr ve alay huyu)nu **böylece** (önceki kâfirlerin kalplerine işlettiğimiz gibi,) **o** (seni inkâr eden ve en büyük cürüm olan şirk suçunu işlemiş bulunan) **mücrimlerin kalpleri içerisine de girdirmekteyiz.**

13- (Artık) o (müşrik ola)nlara **o** (Kur'â)na **inanmazlar! Zaten şüphesiz** (Allâh-u Te'âlâ'nın) **öncekiler hakkında sürekli âdet**(i de böylece kâfirliği seçenlerin kalplerine inkârın yerleştirilmesi şeklinde devam edip) **geçmiştir / (Allâh'ın,) önceki (kâfir)ler hakkındaki** (helak etme) **sünnet**(i ve ibret alınacak ilâhî kanunu) **gerçekten** (bunca zaman uygulanıp) **geçmişken, bunlar (hâlâ) O** (Allâh-u Azîmüşşâ)na **inanmıyorlar. /**

14- Eğer Biz o (inadına mucize istemekte ısrarcı ola)nlara **gökten bir kapı açmış olsaydık da, onun içerisinde gün boyu yükselmekte dâim olsalardı** (ve orada bulunan melekleri, kudret delillerini ve açık mucizeleri görselerdi)...

15- Elbette (aşırı inatlarından dolayı) **derlerdi ki: "Ancak bizim gözlerimiz** (gerçeği görmekten) **tamamen engellendi / iyice bulandı /** (Dolayısıyla bir şeyler görmekteyse de, bunlar gerçeği olmayan bazı hayallerden ibarettir.) **Doğrusu biz** (Muhammed tarafından büyülenip) **sihre maruz kalmış bir toplumuz!"**

16- (Onların bu kâfirliği delil yetersizliğinden olmayıp, hakka karşı direnişlerindedir. Yoksa) andolsun ki; gerçekten Biz gökte birçok burçlar (; yüksek köşk gibi görünen yıldız kümeleri, gezegenler ve büyük yıldızlar) **yarattık. Seyredenler için de onu çok süslü yaptık.**

17- Biz onu her lânetli / (yıldızparçalarıyla) taşlanmış / şeytan(ın ulaşımın)dan **da koruduk.** (Bu yüzden şeytanlar göğe çıkıp meleklerle vesvese verme ve onların gizli bilgilerine vâkıf olma imkânı bulamazlar.)

18- Lâkin (birbirinin üstüne binen şeytanlardan, melekler arasında konuşulup) **duyulan bir şeyi gizlice** (yaklaşıp) **cal**(arcasına kaç)mış olan biri **müstesna ki, hemen onun ardına** (yıldızlardan kopan) **apaçık bir ateş parçası takılır.**

19- Yere gelince; onu da (üzerindekiler faydalansın diye) **Biz uzatıp yaydık, içerisine sabit dağları koyduk. Ve** (ilâhî hikmete göre) **ölçülü** (ürünlerden) **/ pek güzel ve uyumlu / değerli / her türlü şeyi orada Biz bitirdik!**

20- Sizin için (yiyecek, içecek ve giyecekler sınıfından) **türlü türlü yaşam vasıtalarını da, kendilerini rızıklandırıcılar olmadığınız** (çoluk-çocuk, hizmetçi ve köle

konumundaki) **kişileri de**(, sahip olduğunuz tüm hayvanları da) **orada Biz yarattık! / Sizin için de, kendilerini rızıklandırıcılar olmadığınız kimseler için de yaşam vasıtalarını orada Biz yarattık! /**

21- (İnsanların faydalanacağı) **hiçbir şey yoktur ki**, (kulların görüş ve bilgilerinden saklı olan) **hazineleri Bizim nezdimizde**(; hüküm ve tasarrufumuzda, karar ve yönetimimizde) **bulunmasın**. (Dolayısıyla her şeyi yaratmaya ve onu nimet olarak lütfetmeye Kadir olan ancak Biziz!)

Ama (her toprağa elverişli olan yağmur eşit olmayacağı gibi, her şahsa ve her yaratığa gereken nimet ve rahmet de farklılık arz edeceğinden) **Biz onu** (rastgele salıvermeyip) **ancak** (üstün hikmetlere dayalı irâdemiz gereği) **bilinen bir ölçüyle indirmektediriz**.

22- Biz rüzgârları, (yağmur yüklü bulutları) **taşıyıcılar hâlinde / (ağaçları) aşılama olarak / gönderdik de, bu sebeple gökten bir su indirdik ve onu size içecek yaptık. Sizler ise asla ona (ulaşmaya) gücü yeten kimseler değilsiniz / onu (kaynaklarında ve gözelerinde) koruyabilecek kimseler değilsiniz**(. Nitekim Biz dilesek tüm suları batırıp onlardan istifâdenize mâni olabiliriz) /.

23- Gerçekten Biz elbette sadece Biz (dilediğimiz cisimlerde hayat icat ederek onları) **diriltmekteyiz ve** (dilediğimiz canlı varlıklardan hayat sıfatını gidererek onları) **öldürmekteyiz**. (Bütün varlıklar yok olduktan sonra baki kalarak her şeye) **vâris olacaklar da ancak Biziz!**

24- Andolsun ki; şüphesiz Biz içinizden (ölümde, İslâm'a girmekte, ibadet hususunda, cemaat safında ve cihat meydanında) **öne geçenleri de elbette bilmişizdir**.

Yine yemin olsun ki; gerçekten de Biz (henüz ölmeyip hayatta kalan ve ibadet hususunda) **geri kalanları da kesinlikle bilmişizdir**.

25- Şüphesiz senin Rabbin, onları (öldürdükten sonra tekrar diriltilerek huzuruna) **haşredecek olan da ancak O'dur! Şüphesiz ki O** (her şeyin hakikatini bilen ve tüm işlerini üstün bir hikmet üzere yerli yerince ve sapasağlam yapan bir) **Hakîm'dir**; (ilmi her şeyi kaplamış bulunan bir) **Alîm'dir**.

26- Kasem olsun ki; elbette muhakkak Biz insan (denen varlığın ilk ferdi olan Âdem (Aleyhisselâm))ı, **şekillendirilmiş / kokuşmuş /** (kendisine vurulduğunda) **ses çıkartan kupkuru ve kapkara bir çamurdan yarattık**.

27- (Cinlerin babası olan) **Cânn'ı da bu** (Âdem'in yaratılışın)dan önce **Biz onu, gözeneklere nüfuz edecek bir hararete sahip ateşten / öldürücü hararete sahip bir yelden / yaratmıştık**.

28- Hani Rabbin meleklerle buyurmuştu ki: "Şüphesiz Ben, şekillendirilmiş / kokuşmuş / (kendisine vurulduğunda) **ses çıkartan kupkuru ve kapkara bir çamurdan bir beşer**(; insan türü) **yaratıcıyım!**

29- Ben onu(, kendisine ruhun nüfuz etmesine elverişli ve) **düzgün bir hâle getirdiğimde ve** (hayat verme sıfatımı temsil eden) **ruhumdan onun içerisine üfle**(yerek onu canlı bir varlık hâline getir)diğimde **sizler hemen** (bir kible olarak) **ona** (yönelip Bana) **secde edenler hâlinde** (yere) **kapanın!"**

30- Böylece melekler(in hiçbiri geri kalmadan) **hepsi de topluca secde etti**.

31- Lâkin (aslı cinlerden olup, melekler arasında yaşayan ve onlarla birlikte Âdem (Aleyhisselâm)a secde emrine muhatap olan) **İblis secde edenlerle birlikte bulunmaktan kaçındı.**

32- O (zaman Allâh-u Te'âlâ ona:) **"Ey iblis! Ne oldu sana ki secde edenlerle birlikte bulunmadın?"** buyurdu.

33- O da: "(Ben dumansız ateşten yaratılmış latif bir varlıkken,) **kendisini, şekillendirilmiş / kokuşmuş /** (vurulduğunda) **ses çıkartan kupkuru ve kapkara bir çamurdan yaratmış olduğun** (ete ve kemiğe dönüşmüş, katı ve yoğun) **bir beşere asla secde edecek değilim!"** dedi.

34- (Allâh-u Te'âlâ da) buyurdu ki: "Öyleyse hemen oradan (; gökteki makamından) **çık! / O (melek topluluğu)n(un ara)lar(ın)dan çık! /**

Gerçekten de sen (tüm hayır ve iyiliklerden mahrum bırakılan) **kovulmuş birisin. / (Bundan sonra alev parçalarıyla) taşlana(rak göklere yaklaştırılmaya)cak birisin. /**

35- Şüphesiz o lanet (ve ilâhî gazaba çarptırılarak rahmetten uzaklaştırılma), **ceza gününe kadar ancak senin** (ve sana uyanların) **üzerindedir."**

36- O (İblis, ustalıkla ölümden sıyrılmanın yolunu arayarak): **"Ey Rabbim!** (Madem beni bu duruma düşürdün) **öyleyse o** (Âdem'in neslinden gelecek ola)nların **diriltilecekleri güne kadar bana** (yaşamam için) **mühlet ver!"** dedi.

37- Buyurdu ki: "Muhakkak sen mühlet verilen kimselerdensin.

38- (Ancak bu, insanların diriltilecekleri ikinci Sûr'a üfürülme zamanına kadar sürmeyip, herkesin ölümü için) bilinen o (birinci Sûr'a üfürülme) **vaktin(in) gününe kadar** (olacaktır. Sonra sen de herkes gibi ölümü tadacaksın)!"

39- (Şeytan) dedi ki: "Ey Rabbim! Beni azdırmama yemin ederim ki; (cennette babalarını hataya sevk ettiğim gibi) **elbette o yer(yüzün)de on(dan gelen çocuk)lara** (günah işlettirmek için) **süsleme yapacağım ve andolsun ki; mutlaka onları topluca azdıracağım!**

40- Ancak içlerinden Senin (tarafından her türlü şâibeden temiz tutulup) **ihlâsa erdirilmiş kulların(a benim hilem işlemeyeceğinden, onlar) müstesna!"**

41- Buyurdu ki: "(Hiçbir şey bana vacip değilse de. Ben fazl-u keremimle şu hükme riâyeti kesinlikle taahhüt ediyorum;) **işte bu** (seçkin kullarımı senin şerrinden kurtarmam), (gözetimini) **üstlenmiş bulunduğum dosdoğru bir yoldur. / İşte bu** (ibadeti Bana hâlis kılmak) **Bana varan dosdoğru bir yoldur. /**

42- Benim (seçkin) **kullarım; gerçekten senin,** (kışkırtma ve azdırma suretiyle) **onlar üzerinde hiçbir gücün** (ve hâkimiyetin) **olamaz. Lâkin sana iyice uymuş olan o azgınlar müstesna!** (Çünkü senin hilen ancak onlara söker.)

43- Muhakkak ki cehennem, elbette onların topluca vaad oldukları yerleridir.

44- Ona âit yedi kapı / yedi tabaka / vardır; her bir kapı(dan girmek) / her bir

tabaka(da yerleşmek) / için o (şeytana uyan azgı) nlar arasından ayrılmış bir kısım vardır."

Dolayısıyla günahkâr müminlerin, Yahudi, Hristiyan, Sâbie, Mecûsî, müşrik ve münafıkların giriş kapıları farklı olacağı gibi, Hâviye, Sakar, Sair, Cahim, Lezâ, Hutame ve Cehennem gibi yerleşecekleri tabakaları da ayrı olacaktır.

45- Ama (kâfirlik ve şirk çeşitlerinden hakkıyla sakınan) **o müttakiler, gerçekten de cennetler ve gözeler**(in başlarında zevk-ü sefa) **içerisindedirler.**

46- (Cennete girerken onlara:) "(Buradan çıkmak ve nimet kesintisine uğramak gibi musibetlerden) **emin kimseler olarak**, (her türlü sıkıntıdan) **selâmetle** / (*Rabbiniz ve melekleri tarafından*) **selâmla** (*karşılanarak*) / **oraya girin!**" (denilir.)

47- (Onlar) **tahtlar üzerinde kurulan ve** (kimse kimseye üstten bakmasın diye) **karşı karşıya bulunan kardeşler halindeyken. Biz onların** (dünyada) **kalplerinde** (birbirlerine karşı taşıdıkları düşmanlık, nefret, kıskançlık ve) **kinden ne vardiysa** (daha cennete girmeden evvel) **söküp çıkarmışızdır.**

48- Kendilerine orada (her istekleri verileceği için) **hiçbir yorgunluk dokunmayacaktır. Onlar oradan asla çıkartılacak kimseler de değildirler.** (İşte böylece nimetleri tamamlanmıştır. Zira içinde bulunulan nimetten ayrılma tehlikesini düşünmek, en sevinçli zamanında bile sahibine çok büyük bir sıkıntı verir.)

49- (Habîbim!) Kullarıma haber ver ki; gerçekten Ben (onların günahlarını bağışlayacak) **ğafur da; (kendilerini analarından babalarından daha çok esirgeyen) Rahîm de ancak Benim!**

50- Benim azabım ise, gerçekten de çok acı verici azap ancak odur!

51- Onlara İbrahim'in misafirleri (olan melekleri)n (yaşadıkları hâdiseler)den de haber ver!

52- Hani onlar onun yanına girdiler de: "(Sana) **selâm** (olsun)!" **dediler.**

O da: "**Şüphesiz ki biz siz**(in kim olduğunuzu bilmediğimizden ve takdim ettiğimiz yemeğe el sürmemeniz)den **endişe eden kimseleriz!**" **dedi.**

53- Onlar: "**Endişelenme! Muhakkak ki biz seni** (İshâk isminde) **çok bilgili ve pek değerli** (olacak) **bir oğul ile müjdelemekteyiz.**" **dediler.**

54- O (İbrâhîm (Aleyhisselâm) ilerlemiş yaşına ve eşinin o vakte kadar hiç doğurmamış olmasına rağmen meleklerden aldığı bu müjde karşısında Allâh-u Te'âlâ'nın üstün kudretine hayranlığını gizleyemeyerek): "**Bana ihtiyarlık gelmiş olmasına rağmen beni** (böyle duyulmamış bir haberle) **mi müjdeliyorsunuz? Bana ne** (acayip bir şey) **ile müjde veriyorsunuz?" dedi.**

55- Onlar: "**Biz seni** (gerçekleşmesi kesin olan) **hak** (bir haber) **ile müjdeledik.** (Anababasız çocuk yaratmaya Kadir olan Allâh-u Te'âlâ, pîr-i fânî olan bir erkekle, yaşlı bir nene konumunda bulunan eşinden bir çocuk yaratmaya nasıl Kadir olamaz ki?) **O halde artık sen** (böyle harikulade bir nimete mazhar olmaktan) **ümit kesenlerden olma!**" **dediler.**

56- O da: "O (Allâh'ın rahmetinin genişliğine, ilim ve kudretinin üstünlüğüne inanma yolundan) şaşmış olan (kâfir) kimseler dışında Rabbinin rahmetinden kim ümit kesebilir ki?" dedi.

57- (Sonra) o: "Ey elçiler! Peki, (bana çocuk müjdelemeniz dışında) sizin (gönderilmenizi gerektiren) önemli işiniz nedir?" dedi.

58- Dediler ki: "Muhakkak biz (Lût (Aleyhisselâm)a karşı isyan içerisinde bulunan, özellikle de livâta günahını işledikleri için) suçlular olan bir topluma (azap etmek için) gönderildik.

59- Ancak Lût ailesi müstesna! Gerçekten de biz elbette hep birlikte oldukları halde onları kurtarıcılarız!

60- Sadece hanımı müstesna! Biz(, Allâh-u Te'âlâ'nın bildirmesiyle) kesin karar verdik ki; muhakkak o, elbette (kâfirlerle birlikte Allâh'ın azabı içerisinde) geri kalanlardan olacaktır."

61- Vaktâ ki o elçiler Lût ailesine geldi(ler).

62- O (sırada evinde genç ve güzel erkek misafirler ağırladığını duyarak kapılara saldıran kâfirler karşısında, misafirlerinin hiçbir yardımda bulunmadığını görüp çok büyük darlık ve sıkıntı yaşayan Lût (Aleyhisselâm)): "Gerçekten de siz (bu civarda) tanınmayan bir toplumsunuz! (Benim sizden sebep ne büyük bir sıkıntıya düştüğümü gördüğünüz halde hiç yardım etmemeniz de çok ilginç bir şey!)" dedi.

63- Dediler ki: "Doğrusu biz (seni yalnız bırakmış değiliz. Bilakis) sana onların, kendisi hakkında şüphe etmekte bulunmuş oldukları o (azap dolu) şeyi getirdik.

64- Biz sana (gerçekleşmesi kesin olan o) hakkı getirdik. Muhakkak ki biz (verdiğimiz müjde ve haberlerde) elbette doğru kimseleriz!

65- O halde âileni(, günahkârlar toplumunun arasından çıkarıp) gecenin bir parçasında götür! Sen de onların peşlerini iyice takip et! Ama sizden hiçbir kimse (arkasına bakmak için geri) dönmesin / gerikalmasın !

Böylece (hicret etmekle) emrolunduğunuz yer (olan Şâm-ı Şerîf)e doğru ilerleyin!"

66- (Ey Lût!) İşte sana! Biz şu işi ona kesin (bir hüküm) olarak vahyettik ki; işte şunların ardı sabaha girerlerken muhakkak kesilmiş olacaktır.

67- Derken o şehrin halkı (Lût (Aleyhisselâm)ın evine misafir olarak gelen çok güzel ve tüysüz delikanlıların haberini alarak) sevinçli oldukları halde / birbirini müjdeleyerek / (Lût (Aleyhisselâm)ın hanesine) geldi(ler).

68- O (kendilerine) dedi ki: "Gerçekten işte bunlar benim misafirlerimdir. Öyleyse (onlara bir fenalık düşünerek) beni utandıracak bir şey ortaya çıkarmayın!

69- (Beni tasalandıracak bir işe girişmeniz konusunda) Allâh'tan sakının da beni alçak duruma düşürmeyin!"

70- Onlar: "Biz seni âlemler(in herhangi birini kayırıp kollamaktan ve misafir etmek)den engellememiş miydik?" dediler.

71- O dedi ki: "İşte bunlar (ümmetimin kadınlarıdır ki, bir peygamber, ümmetinin babası makamında olduğu için, bunlar da) benim kızlarımdır. (Sözümü tutacağınızı zannetmiyorum ama) eğer siz (İslâm'ı kabul ederek, helâl yolla şehvetinizi tatmin etme) iş(ini) yapacak kimseler olduysanız(, bunu tercih edin)!"

72- (Habîbim!) Senin ömrüne andolsun ki; şüphesiz o (Lût (Aleyhisselâm)a karşı çıka)nlar elbette azgınlıkları içerisinde (boğulmuş bir halde) bocalamaktaydılar.

73- Derken o (Cibril (Aleyhisselâm)ın) dehşetli nâra(sı) güneş doğma vaktine girdikleri sırada onları yakalayiverdi.

74- Böylece Biz (Lût (Aleyhisselâm)ın ümmetinin yaşadığı yedi adet şehri Cibril'in kanadıyla tersyüz ederek) oraların yukarısını aşağısı yaptık ve onların üstüne katılaşmış çamurdan taşlar yağdırdık.

75- (Habîbim!) İşte sana! İnceleyici bir gözle bakanlar için / alâmetlerle istedikleri hükme varanlar için / feraset sahipleri için /, gerçekten bu (anlatıla)n(lar)da, elbette (gerçeği gösteren) pek büyük ve birçok âyetler vardır.

76- Muhakkak ki orası elbette (insanların devamlı gidip geldiği ve kalıntılarını görebildiği) sabit(; işlek ve bilinen) bir yol (üzerinde bulunmak)dadır.

77- (Rasûlüm!) İşte sana! Mümin kimseler için gerçekten bu (anlatıla)n(lar)da elbette pek büyük bir âyet vardır.

78- Şüphesiz (Şu'ayb (Aleyhisselâm)ın kavmi olan) o sık ağaçlıklı korunun sakinleri de elbette zâlim kimselerdi.

79- Biz de (yedi gün süren şiddetli harareten kurtulma ümidiyle altında toplandıkları buluttan üzerlerine ateşler yağdırarak) kendilerinden intikam almıştık. Elbette (Lût ve Şu'ayb (Aleyhisselâm)ın kavimlerinin ikamet ettiği) o iki yer de, (oralara uğrayanlar için, çokça araştırma gerektirmeyecek şekilde) gerçekten pek açık bir yol (üzerinde bulunmak)daydı.

80- Andolsun ki; (Sâlih (Aleyhisselâm) n gönderilmiş olduğu) Hıcr (vadisinin) ashabi (olan Semûd toplumu) da elbette (Sâlih (Aleyhisselâm)ı inkâr etmekle,) gönderilen (tüm peygamber)leri yalanlamış (sayıl)dı(lar).

81- Biz onlara (mucize olarak kayadan çıkardığımız büyük ve hâmile bir devenin, tüm toplumlarına yetecek kadar süt vermesi gibi) âyetlerimizi vermiştik, kendileri ise onlardan (ders almaktan) yüz çeviren kimseler olmuşlardır.

82- Onlar (uzun ömürlü olduklarına aldanarak, ölümden ve azaptan) emin kimselermişçesine / (evlerinin sağlamlığından dolayı, yıkılmaktan, hırsızlığa maruz kalmaktan ve düşman tahribatından) güvenli kimseler ol(mayı arzulay)arak / dağlardan (kendilerine) evler yontmaktaydılar.

83- Derken o (Cibril (Aleyhisselâm)ın) dehşetli nârâ(sı) sabah vaktine girmiş

kimselerken onları yakalayiverdi.

84- Artık (sağlam evler yapmak ve çokça mal yığmak gibi) **kazanmakta bulunmuş oldukları şeyler onlardan** (azabı) **savuşturamadı.**

85- Biz göklerle yeri ve arasındakileri ancak (mükelleflere imtihan yurdu olma gibi) **hak(lı bir maksat)la yarattık.**

(Habîbim! İnkarcılardan bir kısmını helak etmiş, bazısına da kısa bir süre mühlet vermiş isek de, sen bundan hiç tasalanma! Zira) **hiç şüphesiz ki o** (kıyamet) **an(ı) mutlaka gelicidir.** (Dolayısıyla er veya geç Biz bu gibilerinden mutlaka intikam alacağız.) **O halde sen,** (bu kesin vaadimizi göz önünde bulundurarak inkarcılardan hemen intikam almaya kalkışma da, hiçbir endişe içermeyen) **pek güzel bir görmezden geliş hareketiyle** (onların yaptıklarına) **aldırış etme!**

Âyet-i celîle, kâfirlerle mücadelede savaşı seçmeden önce, onları uyarma ve çağırma konularında, ağırbaşlılık, güzel ahlâk ve intikam hırsından vârestelik huylarına riâyeti emretme anlamında kabul edilmesi halinde, "Mensûh" değildir. İbni Abbâs, Katâde, Mücâhid ve Dahhâk (Radyallâhu anhüm) gibi ulu müfessirlerin: "Seyf âyetiyle mensûh-tur!" şeklindeki görüşlerine göreyse; "Hiçbir surette onlarla savaşma yoluna gitmeyip, dâima idareci tutum takınma" şeklinde anlaşılmalıdır ki, İslâm'ın bidayetinde cihat için yeterli güç bulunmadığından böyle emredilmiş, daha sonra gerekli kuvvet sağlanınca, "Görmezden gelme", "İdare etme" ve "Cizyeye bağlama hükmünden başka herhangi bir yönden antlaşma yoluna gitme" gibi müsamahalı yaklaşımlar yasaklanmıştır. (Ebussu'ûd, Beyzâvî, Neseî, Âlûsi)

86- Şüphesiz senin Rabbin; (tüm yaratıkları yoktan var eden) **Hallâk da** (her şeyi hakkıyla bilen) **Alîm de, ancak O'dur.** (Sen sadece O'na güven!)

87- Andolsun ki; elbette muhakkak Biz sana, (namazlarda ve dualarda) **tekrar edilen yedi** (âyetli Fâtiha-i Şerife)yi / (çeşidi vesilelerle) **tekrar edilen** (Kur'ân âyet)ler(in)den **yediyi / ve o çok büyük Kur'ân'ı verdik!**

88- (Sen Fatiha ve Kur'ân gibi bir zenginliğe sahipken artık) sakın ha; onlardan birtakımlarını kendisiyle yararlandırmış bulunduğumuz (maddî) **şeylere** (rağbet edip) **iki gözünü uzatma!** ("Niye inanmıyorlar!" diye) **onlar** (adın)a **mahzun da olma!** (Şefkat ve rahmet) **kanad(lar)ını sadece inananlar(a kol kanat germek) için alçalt!**

89- (Habîbim! O müşriklere) de ki:

"Şüphesiz ben, (inanmayanların başına gelecek azapları) **çokça açıklayıcı olan uyarıcı ancak benim!"**

90- O (Mekke'nin girişlerini) **bölüşenlere indirmiş olduğumuz şeyin bir benzeri ile** (sizleri uyarmaktayım)! / (Bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr ederek, kitaplar ve peygamberleri) **kısım kısım ayıran** (Yahudi ve Hristiyan)lara (Tevrat ve İncil kitaplarını) **indirdiğimiz gibi** (sana da Kur'ân'ı verdik)! /

Âyet-i kerîme hac mevsiminde Kâ'be'ye gelecek olanları Rasûlüllâh (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)e imandan soğutmak için Mekke girişlerini bölüşen oniki müşriğin Bedir günü helak edilmesini örnek vererek diğer müşriklere tehdit etmektedir.

91- O kimseler ki (bir kısmına inanıp bazısını inkâr ederek, kimi âyetlerine "Sihir", kimine

"Uydurma", kimine de "Kehânet" vasfı yakıştırarak) **Kur'ân'ı parçalara ayırmışlardır! / Kur'ân'ı birtakım yalan ve uydurmaların ta kendisi olarak kabul etmişlerdir!// Kur'ân'ı bir kısım büyülerden ibaret saymışlardır!//**

92- Rabbine andolsun ki; elbette mutlaka onlara topluca soracağız;

93- (Dünyada) yapmakta bulunmuş oldukları şeylerden!

94- (Habîbim! Tebliğiyle) emrolunmakta bulunduğun (vahiyleri ifade eden) şeyi açıkça dile getir! / (Şerî'at olarak izahına) memur kılındığın şey(i haykırman) sebebiyle (bir cam sürahiyi) çatlatı(p parçalarını ayırı)rcasına (hakla bâtil arasında) tam bir ayırım yap! /

O müşriklerden de yüz çevir! (Ne sözlerine değer ver, ne de yaptıklarına aldır!)

95- (Habîbim!) Muhakkak ki Biz o (seninle) alay edenlere karşı sana kâfi geldik (ve sana eziyet eden beş müşriği aynı günde farklı nedenlerle helak ettik)!

96- O kimseler ki Allâh ile birlikte başka bir ilâh edinmektedirler. İşte onlar (yaptıkları şirkin kötü akıbetini) pek yakında bilecekler!

97- Andolsun; elbette Biz bilmekteyiz ki, onların söylemekte oldukları (şirk ve alay dolu) şeylerle gerçekten senin göğsün daralmaktadır!

98- (Bu tür göğüs darlıklarından kurtulmak için) hemen Rabbinin (hakka hidâyet nimetine şükür için, O'nun) hamdiyle birlikte tesbihte bulun (da, O'nu noksan sıfatlardan uzak tut) ve (namaz kılarak) secde edenlerden ol!

99- Bir de gerçekleşmesi kesin olan o (ölüm denen) şey sana gelinceye kadar (bir an bile gevşeklik etmeksizin) Rabbine ibadet et(meye devam et)!

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanoğlu